

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 14 stycznia 2025 r.

Pozycja 3

POSTANOWIENIE z dnia 26 listopada 2024 r. Sygn. akt SK 86/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Krystyna Pawłowicz – przewodniczący
Stanisław Piotrowicz
Bartłomiej Sochański – sprawozdawca
Jakub Stelina
Wojciech Sych,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 26 listopada 2024 r., skargi konstytucyjnej V.I. o zbadanie zgodności:

art. 603 § 5 w związku z art. 604 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) „w zakresie, w jakim o dopuszczalności ekstradycji w oparciu o tzw. względne przeszkody ekstradycyjne z art. 604 § 2 k.p.k. orzeka wyłącznie Minister Sprawiedliwości, a postanowienie Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie dopuszczalności ekstradycji nie podlega żadnej kontroli ze strony sądów, z powodu braku uprawnienia do wniesienia środka odwoławczego”, z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 55 ust. 5 i art. 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. W skardze konstytucyjnej z 18 lutego 2022 r. V.I. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wniósł o zbadanie zgodności art. 603 § 5 w związku z art. 604 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.; dalej: k.p.k.) „w zakresie, w jakim o dopuszczalności ekstradycji w oparciu o tzw. względne przeszkody ekstradycyjne z art. 604 § 2 k.p.k. orzeka wyłącznie Minister Sprawiedliwości, a postanowienie Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie dopuszczalności ekstradycji nie podlega żadnej kontroli ze strony sądów, z powodu braku uprawnienia do

wniesienia środka odwoławczego”, z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 55 ust. 5 i art. 78 Konstytucji.

2. Skarga konstytucyjna została wniesiona na tle następującego stanu faktycznego.

Skarżący, posiadający obywatelstwo rosyjskie i litewskie, według bazy danych Interpolu był poszukiwany przez władze Federacji Rosyjskiej w związku z zarzutem obrotu dewizami z wykorzystaniem fałszywych dokumentów w ramach zorganizowanej grupy przestępczej. Na tej podstawie 24 września 2021 r. został zatrzymany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a następnie tymczasowo aresztowany.

Prokuratura Generalna Federacji Rosyjskiej w Moskwie wnioskiem z 20 października 2021 r. zwróciła się o wydanie skarżącego w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w S. wnioskiem z 26 października 2021 r. wystąpił w związku z tym o wydanie postanowienia w sprawie prawnej dopuszczalności ekstradycji do właściwego sądu. Sąd Okręgowy w S. II Wydział Karny postanowieniem z 29 października 2021 r. orzekł, że nie zachodzą prawne przeszkody do wydania skarżącego organom Federacji Rosyjskiej. Na powyższe postanowienie obrońcy skarżącego złożyli zażalenie. Sąd Apelacyjny w B. II Wydział Karny postanowieniem z 7 grudnia 2021 r. utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Minister Sprawiedliwości postanowieniem z 23 grudnia 2021 r., po rozpoznaniu wniosku władz Federacji Rosyjskiej i zapoznaniu się z prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w S., na podstawie art. 603 § 5 k.p.k. w związku art. 1 oraz art. 2 ust. 1 i 2 Europejskiej konwencji o ekstradycji, sporządzonej w Paryżu dnia 13 grudnia 1957 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 70, poz. 307, ze zm.), postanowił wydać skarżącego organom wymiaru sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego, opisanego we wniosku ekstradycyjnym.

3. Postanowieniem z 6 października 2022 r. Trybunał Konstytucyjny nadał skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

4. Rzecznik Praw Obywatelskich w piśmie z 21 listopada 2022 r. poinformował, że nie zgłasza udziału w postępowaniu.

5. W piśmie z 22 grudnia 2023 r. Prokurator Generalny zajął stanowisko w sprawie, wnosząc o umorzenie postępowania z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku.

6. W piśmie z 8 września 2024 r. Ministerstwo Sprawiedliwości Departament Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka, odpowiadające na pismo przewodniczącego składu z 26 sierpnia 2024 r. przesłało uwierzytelnioną kopię postanowienia Ministra Sprawiedliwości z 28 października 2022 r. o zmianie postanowienia o wydaniu państwu obcemu osoby ściganej i odmowie wydania państwu obcemu osoby ściganej.

7. Sejm nie zajął stanowiska w sprawie.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Przedmiot skargi konstytucyjnej.

Skarżący wystąpił ze skargą konstytucyjną o stwierdzenie przez Trybunał Konstytucyjny, że art. 603 § 5 w związku z art. 604 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks po-

stępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2024 r. poz. 37, ze zm. dalej: k.p.k.) „w zakresie, w jakim o dopuszczalności ekstradycji w oparciu o tzw. względne przeszkody ekstradycyjne z art. 604 § 2 k.p.k. orzeka wyłącznie Minister Sprawiedliwości, a postanowienie Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie dopuszczalności ekstradycji nie podlega żadnej kontroli ze strony sądów, z powodu braku uprawnienia do wniesienia środka odwoławczego”, jest niezgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 55 ust. 5 i art. 78 Konstytucji.

2. Ocena dopuszczalności merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, „[k]ażdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji”.

Jako decyzję, na podstawie której orzeczono ostatecznie o wolnościach lub prawach, skarżący wskazał postanowienie Ministra Sprawiedliwości z 23 grudnia 2021 r. o wydaniu państwu obecnemu osoby ściganej ([...]).

28 października 2022 r. Minister Sprawiedliwości wydał postanowienie o zmianie postanowienia o wydaniu państwu obcemu osoby ściganej i odmowie wydania państwu obcemu osoby ściganej. Wskutek tego aktu, naruszenie praw lub wolności, na które powołuje się skarżący stało się nieaktualne. Tym samym wygasł osobisty i rzeczywisty interes prawny skarżącego w merytorycznym rozstrzygnięciu skargi przez Trybunał.

Trybunał wielokrotnie zwracał uwagę, że ochrona konstytucyjnych wolności i praw skarżącego musi mieć charakter aktualny i rzeczywisty. Wymagane jest więc wykazanie, że naruszenie ma charakter aktualny, a nie potencjalny – konieczne jest zatem istnienie aktualnego interesu prawnego skarżącego w merytorycznym rozstrzygnięciu skargi (por. postanowienia TK z: 3 lipca 2007 r., sygn. SK 4/07, OTK ZU nr 7/A/2007, poz. 83; 20 czerwca 2011 r., sygn. SK 1/11, OTK ZU nr 5/A/2011, poz. 47; 14 września 2009 r., sygn. SK 51/08, OTK ZU nr 8/A/2009, poz. 127; 19 października 2023 r., sygn. SK 4/21, OTK ZU A/2024, poz. 2).

W tym stanie rzeczy Trybunał odstąpił od badania innych, ewentualnych podstaw umorzenia postępowania i na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) umorzył postępowanie z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku.

Z powyższych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.